

De heer P.J. Duisenberg
Voorzitter Vaste Commissie voor Financiën
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Postadres
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag
Tel: (070) 356 35 63
Fax: (070) 360 75 72
bureau@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl
Doorkiesnummer
(070) 356 36 93 RB/on
Datum 30 SEP 2015

Geachte heer Duisenberg,

Graag vraag ik uw aandacht voor een voorbeeld van de overheid die met de ene hand geeft en de andere neemt. De pijn waarmee dit voor sommige burgers gepaard gaat, laat zich het beste uitdrukken in wat zij zelf aan mij laten weten:

"...ik hoop dat u iets kunt bereiken. Ik word er moedeloos van. Hoe moeilijk kan het zijn, komt nog bij dat [mijn cliënt] geen cent speling heeft dus dan valt hij in schuldsanering terwijl ik al jaren bezig ben om juist alles in de hand te houden zodat dat allemaal niet hoeft. Van deze onduidelijkheid wordt zelfs een rationeel denkend mens hartstikke gek, laat staan iemand die al worstelt met emotionele stoornissen."

De Nationale ombudsman heeft de staatssecretaris van Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangespoord tot het vinden van een oplossing, maar stuit nu op de grenzen van zijn bevoegdheid.

Om wie en wat gaat het?

Zelfstandigen die financieel in de knel zitten, kunnen van hun gemeente een lening krijgen: die kan dienen als bedrijfskapitaal of voorzien in de kosten van levensonderhoud. Dit is de zogenaamde *leenbijstand* (op basis van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004). De gemeente kan de lening achteraf deels omzetten in een 'bedrag om niet'. Het gaat dan in feite om een kwijtschelding. Dit gebeurt in de gevallen dat het bedrijf toch niet levensvatbaar bleek te zijn.

Wat is het probleem?

Het probleem voor de zelfstandige ontstaat bij de omzetting. De Belastingdienst ziet deze namelijk als inkomen. Het is echter 'papieren inkomen' omdat de omzetting als zodanig niet tot een betaling leidt. Het 'papieren inkomen' werkt

Ons nummer
201401362
Uw brief

Uw kenmerk

Bijlagen
2
Behandelend medewerker
mr. R.A. Beemster
Onderwerp
'Papieren inkomen'

Ons nummer

201401362

2

door in de grondslag van inkomensafhankelijke regelingen, zoals toeslagen, en heeft dus het reële gevolg dat het recht op dergelijke inkomensondersteuning (vrijwel) geheel vervalt.

Terwijl de lening door de gemeente bedoeld was om zelfstandigen vooruit te helpen, raken zij als dat niet lukt, door de Belastingdienst opnieuw achterop. Niet zelden moeten zij aanzienlijke bedragen terugbetalen. Dit kan er toe leiden dat zij in het jaar van kwijtschelding in betalingsnood komen en zelfs onder de bijstandsnorm zakken.

Ook ontstaat rechtsongelijkheid. Gemeenten gaan namelijk verschillend om met dit probleem. Sommige gemeenten bieden een oplossing aan deze burgers door te voorzien in een 'bijzondere bijstand'. Feitelijk betaalt de gemeente dus de terugvordering van de toeslagen die het gevolg is van het 'papierinkomen'. Andere gemeenten bieden geen oplossing.

Structurele oplossing blijft uit

Teleurstellend is dat tot op heden van een structurele oplossing geen sprake is. Een juiste wettoepassing leidt hier tot een uitkomst die niemand wil. Ambtenaren en rechters die de problematiek willen oplossen, lopen tegen de grenzen van hun bevoegdheden aan. Ook in de Tweede Kamer is hierover in 2013 gesproken. De toenmalige staatssecretaris van Financiën heeft toen toegezegd de mogelijkheid van een oplossing te onderzoeken. Dat heeft nog niet geleid tot een oplossing.

De Nationale ombudsman zelf ontvangt over deze problematiek al enkele jaren veel klachten en signalen van burgers, sociaal raadslieden en gemeenten, die duidelijk maken dat deze burgers ernstig in de problemen raken. Dit was aanleiding voor een (zorgen)brief (d.d. 1 december 2014) aan de betrokken bewindslieden. Daarin werden zij aangespoord voor alle gevallen (nu en toekomstige) een regeling te treffen. Ook dat heeft niet tot een oplossing geleid.

Kortom, de problemen voor deze burgers blijven onverkort bestaan. Daarmee schiet de overheid ernstig tekort jegens hen. Naast de financiële problemen die zij hebben, ondervinden zij in toenemende mate de impact van de onzekerheid of er ooit een oplossing wordt gevonden. Ik kan hun geen goed antwoord (meer) geven op de vraag waarom een oplossing uitblijft.

Ons nummer
201401362

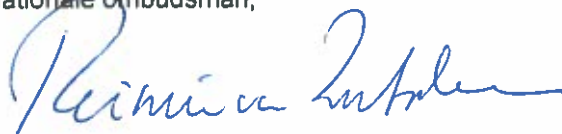
3

Tot slot

Ik ben van mening dat er mogelijkheden liggen voor een structurele oplossing. De staatssecretaris van Financiën heeft zijn redenen om voor de al aangedragen oplossingen niet te kiezen, maar komt evenmin met een andere oplossing. Ik ben van harte bereid uw commissie hierop een nadere toelichting te geven.

Een afschrift van deze brief is gestuurd aan de staatssecretaris van Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In de bijlagen treft u aan de aan de bewindslieden gestuurde zorgenbrief en de reactie daarop.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Postadres
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag
Tel: (070) 356 35 63
Fax: (070) 360 75 72
bureau@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl
Doorkiesnummer
(070) 356 36 93 RB/gn
Datum

30 SEP 2015

Geachte heer Asscher,

Vandaag heb ik een brief gestuurd aan de Vaste Commissie voor Financiën Tweede Kamer der Staten-Generaal over de problematiek rond het zogenaamde papieren inkomen. Zie de zorgenbrief van mijn ambtsvoorganger aan de staatssecretaris van Financiën van 1 december 2014 en diens reactie daarop van 13 juli 2015.

Om u te informeren stuur ik u een afschrift van de brief.

Hebt u hierover nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de heer mr. R.A. Beemster. U kunt hem bereiken op bovenstaand doorkiesnummer.

Ons nummer
201401362
Uw brief

Uw kenmerk

Bijlagen
1

Behandelend medewerker
mr. R.A. Beemster
Onderwerp
Papieren inkomen

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

De staatssecretaris van Financiën
postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Postadres
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag
Tel: (070) 356 35 63
Fax: (070) 360 75 72
bureau@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl
Doorkiesnummer
(070) 356 36 93 RB/gn

Datum 30 SEP 2015

Ons nummer
201401362
Uw brief
13 juli 2015
Uw kenmerk
DGB 2014 6652 U
Bijlagen
1
Behandelend medewerker
mr. R.A. Beemster
Onderwerp
papieren inkomen

Geachte heer Wiebes,

Vandaag heb ik een brief gestuurd aan de Vaste Commissie voor Financiën Tweede Kamer der Staten-Generaal over de problematiek rond het zogenaamde papieren inkomen. Zie de zorgenbrief van mijn ambtsvoorganger van 1 december 2014 en uw reactie daarop van 13 juli 2015.

Om u te informeren stuur ik u een afschrift van de brief.

Hebt u hierover nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de heer mr. R.A. Beemster. U kunt hem bereiken op bovenstaand doorkiesnummer

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen